

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET	
Arkivkode:	530.00
Dato:	11.1.2010
Saksnr:	2010/00033

SSP ++
Senter for seniorpolitikk

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet - 026
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

St. Olavs plass 3
0165 Oslo

Tlf 23 15 65 50

Deres ref.: 200902447-/ELR

Vår ref.: ÅL

Dato: 7.1.2010

HØRING: NOU 2009:14 - ET HELHETLIG DISKRIMINERINGSVERN

Vi viser til telefon med departementet vedrørende høring fra Senter for seniorpolitikk, og avtale om å komme med vår høringsuttalelse innen 11.1.2010.

Innledning

Administrasjonen ved Senter for seniorpolitikk støtter i all hovedsak forslaget til ny diskrimineringslov. Nedenfor følger våre kommentarer til utvalgets forslag, begrenset til de forslag som vi mener berører eldres situasjon i arbeidslivet.

Utvalgets forslag til diskrimineringslov § 5 annet ledd – øvre aldersgrenser – uforholdsmessighetsvurdering

Dagens vern mot aldersdiskriminering er begrenset til arbeidslivets område, hvor hovedregelen er at forskjellsbehandling på grunn av alder er forbudt, jf arbeidsmiljøloven § 13-1. Forskjellsbehandling på grunn av alder er imidlertid tillatt dersom den er nødvendig for å oppnå et saklig formål og ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som rammes, jf arbeidsmiljøloven § 13-3 annet ledd.

Utvalget foreslår å videreføre dagens regler, med en viktig endring, jf utvalgets forslag til § 5 annet ledd første punktum:

Generelle aldersgrenser i lov, forskrift eller landsomfattende tariffavtale, som er begrunnet i saklige formål, er ikke i strid med forbudet mot diskriminering etter § 4.

Det følger av internasjonale konvensjoner som omhandler forbud mot forskjellsbehandling, at eventuelle unntak skal være nødvendige for å oppnå et saklig formål og at tiltakene ikke skal være uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som berøres. Utvalget foreslår imidlertid i forslaget til ny lov § 5 annet ledd at generelle aldersgrenser i lov, forskrift eller landsomfattende tariffavtale, som er begrunnet i saklige formål, ikke skal være i strid med forbudet mot diskriminering.

Vi mener at utvalgets forslag om at det i forhold til **øvre aldersgrenser** ikke lenger skal foretas noen uforholdsmessighetsvurdering, er i strid med gjeldende internasjonal rett og vil svekke **dagens vern mot diskriminering på grunn av alder** i arbeidslivet.

Den foreslåtte unntaksregelen vil dessuten legitimere arbeidsmiljølovens 70 års grense, sjømannslovens 62 års grense, alle aldersgrenser fastsatt i medhold av aldersgrenseloven, samt andre øvre aldersgrenser fastsatt i tariffavtaler.

Utvalget foretar etter vår oppfatning her en feilaktig tilnærming til EU-retten og konkluderer uriktig med at Norge kan stille seg "friere ved gjennomføringen av forbudet mot aldersdiskriminering også på arbeidslivets område.", jf utredningen pkt 16.6.4. I forlengelsen av dette syn fremhever utvalget at **dagens 70-års grense er saklig og ikke uforholdsmessig inngripende overfor den som berøres.**

Senter for seniorpolitikk har flere ganger gitt uttrykk for at **øvre aldersgrenser med pliktig fratreden er direkte diskriminerende**, og vi mener at det er uriktig av utvalget å videreføre et foreldet syn på **eldres arbeidskraft**, i stedet for å benytte anledningen til å modernisere lovverket i samsvar med internasjonal lovgivning.

Vi mener dessuten at utvalgets forslag står i et misforhold til forslaget om å innta et **diskrimineringsvern i Grunnloven**. På den ene siden vil domstolene kunne foreta en bred vurdering av hvorvidt det foreligger aldersdiskriminering, mens man i henhold til lovforslagets § 5 annet ledd vil nekte domstolene å foreta en tilhørende uforholdsmessighetsvurdering.

Avslutningsvis vil vi presisere at Senter for seniorpolitikk finner utvalgets forslag å være uforenlig med forslagens § 14 om offentlige myndigheters aktivitetsplikt, hvor en naturlig del av denne plikten er å **arbeide aktivt for at en utforming av regelverk ikke er i strid med diskriminerings-vern**et.

Arbeidsgiveres aktivitetsplikt

Senter for seniorpolitikk støtter utvalgets forslag til arbeidsgivers aktivitetsplikt, jf § 26, hvor det fremgår at **aktivitetsplikten heretter skal omfatte alle diskrimineringsgrunnlagene, herunder også alder**. Senteret støtter også utvalgets forslag om aktivitetsplikt for alle arbeidsgivere, kombinert med en forskrift som utvider aktivitetsplikten for arbeidsgivere med mer enn 50 ansatte.

Vi er imidlertid skeptiske til utvalgets forslag om at arbeidslivets organisasjoner ikke lenger skal ha tilsvarende aktivitetsplikt. Utvalgets forslag om at aktivitetsplikten for arbeidslivets organisasjoner skal utøves i sammenheng med HMS-arbeidet, er etter vår oppfatning for lite forpliktende.

Senter for seniorpolitikk mener at det bør være en dokumentasjons- og redegjørelsesplikt knyttet til aktivitetsplikten. For aksjeselskaper og andre virksomheter som er regnskapspliktige er det nærliggende å kreve redegjørelse i årsrapportene. Det bør også innføres redegjørelsesplikt for offentlige myndigheter for å sikre at aktivitetsplikten etterlevs.

Positiv særbehandling

Senter for seniorpolitikk støtter forslaget om fortsatt adgang til positiv særbehandling, jf § 13, men savner en presisering i utredningen om at arbeidsgiveres ulike tiltak for å oppnå en god seniorpolitikk, er et godt eksempel på tillatt positiv særbehandling.

Vern mot diskriminering i Grunnloven

Senter for seniorpolitikk støtter flertallets forslag om grunnlovsfesting av diskrimineringsvernet. Forslaget vil bidra til at domstoler, forvaltningen og offentlige etater forbyr diskriminering i all sin aktivitet, samtidig som forslaget sender et viktig signal om at diskriminering ikke aksepteres i Norge.

Ratifikering av tilleggsprotokoll nr. 12

Norge har signert tilleggsprotokoll nr. 12 til Den europeiske menneskerettskonvensjon om et generelt vern mot diskriminering, men har foreløpig ikke ratifisert protokollen. Utvalget foreslår at slik ratifikering ikke bør finne sted.

Senter for seniorpolitikk mener, på lik linje med utvalgets mindretall, jf utredningen pkt 24.7.2, at det ikke foreligger tilstrekkelige gode grunner for at Norge ikke skal ratifisere en tilleggsprotokoll som kun stadfester de forpliktelser Norge allerede har tiltrådt gjennom FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. En ratifikering vil dessuten kun ha den prosessuelle fordel at flere spørsmål om eventuelle framtidige diskrimineringsaker kan prøves for Den europeiske menneskerettighetsdomstol, i stedet for å anlegges overfor FNs menneskerettighetskomite.

Vi mener for øvrig at tilleggsprotokollen bør inkorporeres i menneskerettsloven.

Oppsummering

Senter for seniorpolitikk støtter som nevnt utvalgets forslag på de fleste punkter, men ber departementet benytte anledningen til å etterkomme senterets anbefalinger for ved dette å sende et sterkt internasjonalt signal om at diskriminering ikke aksepteres i Norge, verken innenfor grunnlaget alder eller øvrige diskrimineringsgrunnlag.

Med vennlig hilsen

Senter for seniorpolitikk
Administrasjonen

Åsmund Lunde
direktør